

Moviments Culturals i Artístics

La cultura forma un teixit complex que s'articula, s'ordena i es reestructura permanentment. Inclou creences, sistemes de valors, costums i tradicions, manifestacions artístiques, ciència i tècnica, cosmovisions, maneres de pensar, etc., que constitueixen els trets distintius d'una societat en contínua transformació. Una sòlida comprensió dels moviments culturals i artístics en la seva pluralitat afavorirà que l'alumnat desenvolupi el sentit de la pròpia identitat cultural, que pot ser plural, i que construeixi un vincle social basat en referències comunes.

L'art és un element singular de les manifestacions culturals, entès com a producte resultant de la creativitat i de l'actuació humanes, que s'expressa amb codis propis i enriqueix la visió del món que ens envolta. L'art es pot considerar una eina per impulsar el diàleg i la transformació social, clau en la formació del nostre alumnat per al desenvolupament de la seva consciència i identitat culturals. La matèria de Moviments Culturals i Artístics contribuirà a aquest coneixement de la pròpia identitat i, alhora, a una formació integral de l'alumnat en valors ciutadans, en la promoció del diàleg entre cultures i en el respecte a la diversitat de les expressions artístiques i de respostes humanes a algunes de les necessitats i dels problemes profunds i comuns de les persones.

L'art i la cultura són accions inherents a l'ésser humà i són reflexos i conseqüències de la societat que habita, de manera que les produccions pertanyents a diferents àmbits es creen i es perceben entrelaçades en una època determinada, però, a més, no romanen estàtiques, de manera que es renoven contínuament en un flux complex. El món actual es caracteritza per la cohabitació de formes plurals de veure, de sentir, de ser i de pensar, estimulades pels constants intercanvis —sovint virtuals— d'informacions, dinàmiques i persones, de manera que les fronteres tradicionals han quedat desdibuixades. Com a resultat d'aquest món global i divers, es creen dinàmiques de transformació contínua del coneixement, de les tecnologies, de les formes d'expressió i comunicació i de la representació i interpretació del món, que evolucionen de forma ràpida i constant i que provoquen que hi hagi una quantitat extraordinària d'informació per processar, descodificar i interpretar críticament. En conseqüència, en el nostre temps, l'art i la cultura ofereixen una diversitat sorprenent de manifestacions i experiències, on convergeixen pluralitat de mirades, pensaments i inquietuds que demanen noves formes de producció i recepció. La pluralitat d'aquestes manifestacions és una poderosa eina per pensar el món contemporani de manera oberta i inclusiva, ja que la creació i la producció artística estan en diàleg i evolució permanents juntament amb els canvis de la societat.

Aquestes particularitats, pròpies de la societat del segle XXI, requereixen la formació de persones sensibles al món que els envolta, amb una disponibilitat contínua per a la recepció activa, el coneixement i la indagació. És necessària una alfabetització cultural, artística i estètica basada en el reconeixement dels diferents codis, recursos, tècniques i discursos de les diferents manifestacions culturals i artístiques de l'entorn.

Amb aquesta matèria l'alumnat podrà establir nous vincles amb la seva realitat, amb si mateix i amb els altres, cultivant una percepció intel·ligent i una actitud activa, cosa que afavorirà el desenvolupament de l'interès per pensar la cultura contemporània de manera reflexiva, participativa i compromesa. Aquesta matèria facilitarà a l'alumnat un accés i un apropament a aquesta cultura i l'aproximarà a una apreciació empàtica i afectiva de les arts en proporcionar-li una trobada sensible i raonada amb diferents produccions i manifestacions, que pertanyen al patrimoni cultural i artístic de la humanitat, i posant èmfasi en l'actualitat, amb l'objectiu d'evidenciar tant les condicions de creació, el procés i el seu context, com la seva implicació envers el compromís social, la llibertat d'expressió i la innovació, entesa com l'aportació de solucions que impliquin millores.

Aquesta matèria ha de contribuir, també, a capacitar l'alumnat per fer una gestió eficaç de la informació en els processos de selecció, reelaboració i construcció del coneixement.

L'enfocament que s'adopti ha de capacitar els i les estudiants per aplicar de forma integrada els sabers per a la creació de productes en diversos formats, fruit de la recerca sobre qüestions rellevants, i per al disseny d'accions que puguin ser implementades en el context específic del centre i de la comunitat. De la mateixa manera, l'enfocament de la matèria ha de fer possible que l'alumnat adopti una posició convenientment justificada, partint dels aprenentatges desenvolupats i de la capacitat d'argumentació, amb criteris lògics i ètics, i prengui decisions coherents davant de les problemàtiques que afecten el món on viu.

Cada manifestació cultural i artística forma part d'un conjunt dinàmic i s'inscriu en un temps i en un espai amb continuïtats i ruptures i, alhora, en relació amb altres àmbits propis de la creació humana. L'herència artística està present en totes i cada una d'aquestes manifestacions, de manera que allò nou mai trenca totalment amb el que el precedeix. En aquesta successió que caracteritza la cultura i l'art, hi ha uns temes constants que es poden seguir al llarg de diferents èpoques i societats, amb diferents reinterpretacions. La protecció i difusió de la cultura i de l'art contribueixen a la consecució dels objectius de desenvolupament sostenible de manera transversal, ja que contribueix a crear societats més inclusives, respectuoses i resilients i augmenta el benestar dels ciutadans, promou la participació col·lectiva i enforteix la cultura cívica, l'equitat social i els valors del diàleg i la pau. També es relaciona de forma directa amb el repte d'aconseguir la igualtat de gènere i la participació de totes les persones en la societat, per desenvolupar al màxim els seus talents i les seves aspiracions, posar fi a qualsevol forma de discriminació i violència i visibilitzar les aportacions culturals i artístiques de persones i col·lectius minoritzats, com a part de la riquesa del món.

S'han establert vuit competències específiques que s'articulen entorn dels quatre components de la competència clau Consciència i expressió culturals i de la resta de competències clau del currículum. Una d'aquestes competències incorpora de manera explícita la perspectiva de gènere per visibilitzar, entre altres aspectes, les dones creadores, habitualment marginades del cànon instituït. També s'han formulat uns criteris d'avaluació que integren coneixements, destreses i actituds. Permeten comprovar l'assoliment dels aprenentatges i, en conseqüència, tenen una relació directa amb les accions educatives, que s'hauran de focalitzar que els i les alumnes desenvolupin la capacitat de gestionar la informació, per aplicar els sabers de forma integrada i sistemàtica i per analitzar la realitat de forma crítica i constructiva i actuar-hi. Impliquen, també, el disseny d'instruments i estratègies diversos amb què valorar els aprenentatges, tenint en compte la inclusió i la personalització i des d'una perspectiva formativa, que faci que els i les alumnes tinguin consciència dels seus aprenentatges i puguin autoregular-se per millorar.

Els criteris d'avaluació, vinculats directament a les competències específiques, expliciten l'avaluació de les capacitats i dels sabers que cal desenvolupar, mesuren el grau de desenvolupament d'aquestes competències i concreten els aprenentatges que volem identificar en l'alumnat i la manera de fer-ho. No hi ha una vinculació unívoca i directa entre criteris d'avaluació i sabers. Les competències específiques s'avaluaran mitjançant la posada en acció de diferents sabers interconnectats, en diferents situacions i contextos. Els criteris són, per tant, una referència per a l'avaluació dels aprenentatges i han de ser concretats en funció de les pràctiques i dels contextos proposats.

Un currículum competencial requereix una metodologia productiva que parteixi de situacions i contextos d'aprenentatge reals i significatius, que convidin l'alumnat a la reflexió, a la col·laboració i a l'acció. Per aquest motiu, els sabers, entesos com el conjunt de coneixements, destreses, valors i actituds, s'han formulat amb relació a contextos on es pot desenvolupar l'aprenentatge. Els i les docents poden incorporar contextos alternatius si ho consideren pertinent.

Els quatre primers blocs de sabers d'aquesta matèria s'han plantejat al voltant de grans temàtiques, qüestions o contextos, a partir dels quals s'articulen els sabers, sense pretensió d'exhaustivitat, posant en relleu llur presència en les manifestacions culturals i artístiques de la societat contemporània: *art, natura i cultura, art i intervenció en l'entorn, visió integrada de les arts i de la cultura i art, cos i moviment*. En el cinquè bloc, *cultura visual i tecnologies*, s'exploren els diversos llenguatges audiovisuals i multimèdia actuals presents en les produccions culturals i artístiques, i les possibilitats expressives de les tecnologies, tant en l'aspecte de la producció com de l'accés. L'últim bloc, *la funció social de l'art i el consum cultural*, té com a objectiu que l'alumnat accedeixi al coneixement de diferents tipus d'esdeveniments relacionats amb la cultura i l'art, i que reflexioni críticament sobre el paper i la repercussió que aquest tipus d'esdeveniments té en la societat i per atendre alguns dels principals reptes del segle XXI.

Per al desenvolupament d'aquesta matèria serà necessari concretar unes situacions d'aprenentatge a partir de la selecció d'una àmplia varietat de produccions i manifestacions culturals i artístiques, sobretot contemporànies, l'estudi de les quals permeti deduir-ne els llenguatges, les característiques o les referències comunes i el context de producció i recepció. Aquestes situacions d'aprenentatge han de permetre un treball conjunt de totes les competències específiques de manera que es puguin adquirir els coneixements, destreses i actituds de forma interrelacionada i progressiva pel que fa a la seva complexitat. També es crearan les situacions que permetin que l'alumnat dugui a terme, de manera individual i col·laborativa, produccions culturals i artístiques pròpies amb sentit creatiu i innovador davant problemàtiques socials rellevants. Aquestes situacions proporcionaran a l'alumnat una perspectiva real de les aplicacions formatives i professionals de l'art i la cultura en les múltiples facetes, i també de l'enriquiment personal.

Igualment, al llarg del curs s'escolliran moments coincidents amb el desenvolupament de manifestacions i esdeveniments culturals i artístics de caire popular o culte, com ara exposicions i fires d'art contemporani, i festivals i espectacles de cinema, música o dansa, internacionals o locals, per introduir l'anàlisi de les manifestacions artístiques presents i apropar els continguts de la matèria a l'entorn proper de l'alumnat i, alhora, analitzar-ne els vincles globals. També s'escolliran recursos digitals audiovisuals que permetin apropar l'alumnat a una selecció de manifestacions culturals i artístiques i proporcionar nous horitzons en un món saturat d'imatges i creacions, en renovació constant. Finalment, es potenciarà la participació en projectes conjuntament amb altres centres escolars.

En síntesi, la matèria de Moviments Culturals i Artístics ofereix a l'alumnat l'oportunitat de familiaritzar-se amb nombroses referències culturals, facilitant-li l'accés al món de les arts, descobrint les seves particularitats, contribuint a la seva formació com a ciutadà o ciutadana i com a espectador o espectadora i creador o creadora de continguts culturals i artístics. En establir relacions properes, sense prejudicis, i basades en el coneixement i la comprensió, s'aconseguirà una aprehensió més global de la cultura, el desenvolupament del gaudi estètic i el respecte per les produccions i manifestacions de qualsevol època i cultura.

Competències específiques

Competència 1

Analitzar produccions de diferents moviments culturals i artístics i de contextos socials i històrics diversos, identificant-ne els aspectes singulars, per descobrir-los, sense prejudicis, com a representatius de l'esperit d'una època.

Criteris d'avaluació

1.1 Especificar els aspectes singulars de diferents produccions culturals i artístiques, relacionant-los amb els seus contextos històrics, de manera oberta i sense prejudicis.

1.2 Descobrir els moviments culturals i artístics com a reflexos del sentir i pensar de cada època, establint relacions amb la pròpia identitat cultural.

Cada manifestació cultural i artística és portadora d'una gran quantitat d'informació simbòlica de la manera de sentir, d'interrogar-se, d'entendre i d'interactuar amb el món de cada artista i, en conseqüència, de la societat a la qual pertany. Tota producció artística tradueix allò que forma part de l'univers de les persones i dels col·lectius que l'han creat. El coneixement i la comprensió de les característiques de diferents mitjans d'expressió i dels diferents moviments culturals a les quals pertanyen, ajudaran l'alumnat a identificar les relacions entre l'artista, la seva obra i el seu entorn històric i cultural. De la mateixa manera, descobriran la varietat de funcions que tota activitat cultural té, i ha tingut, tant en l'àmbit individual, per atendre les necessitats personals d'autoexpressió, autoconeixement i desenvolupament de la capacitat creadora, com social, facilitant la comunicació i l'estructuració social.

Així mateix, mitjançant una reflexió oberta i sense prejudicis, valorarà la importància que tenen els factors estètics i culturals a les societats, descobrint la cultura i l'art com a generadors de pensament i de coneixement, com a suscitadors de noves possibilitats i respostes.

Competència 2

Argumentar sobre la importància de la llibertat creativa i expressiva en les produccions culturals i artístiques que formen part del patrimoni per enriquir la pròpia identitat a partir d'aportacions plurals i des d'una perspectiva intercultural.

Criteris d'avaluació

2.1 Dur a terme accions per difondre i conservar el patrimoni com a bé compartit i com a element essencial per al desenvolupament de les persones i de les societats des d'una perspectiva intercultural.

2.2 Aportar arguments raonats sobre la importància de la llibertat creativa i expressiva i mostrar compromís en processos de creació.

En el moment de trobada amb una manifestació cultural i artística l'alumnat s'haurà d'implicar, no només en la recepció activa del resultat final, sinó també en la recerca del context, de les condicions i del procés de creació. Reconèixerà així les múltiples opcions que hi ha a l'hora de materialitzar una idea, valorant la importància de la lliure expressió en la cultura i empatitzant amb els i les artistes pel que respecta a les seves eleccions, a la recerca d'alternatives diferents de les habituals i a les possibles dificultats trobades durant el desenvolupament de la seva producció. Una comprensió sòlida de diferents manifestacions culturals i artístiques provocarà un diàleg sensible amb la cultura, un intercanvi d'idees i emocions, durant el qual l'alumnat reconèixerà la diferència i la diversitat com a fonts de riquesa socials i personals.

L'alumnat identificarà la diversitat com a part integrant de la seva pròpia identitat cultural, en ser conscient de les múltiples i diferents fonts de les manifestacions culturals i artístiques, de qualsevol tipus i època, però en especial de les contemporànies. Reconèixerà així la diversitat cultural com un dels principals patrimonis de la humanitat, i la cultura

contemporània com un patrimoni de present i de futur, entenent la importància del seu gaudi, de la seva promoció i de la seva conservació.

Competència 3

Fer recerca sobre els llenguatges, codis i tècniques de diferents manifestacions culturals i artístiques, a partir de la indagació i la participació activa, per comprendre'n les especificitats i intencionalitats i descobrir possibles relacions i referents comuns.

Criteris d'avaluació

3.1 Dur a terme indagacions sobre diferents llenguatges, codis i tècniques i sobre els valors artístics de diferents propostes a partir de l'anàlisi de la seva especificitat i de la participació activa.

3.2 Analitzar les intencionalitats de diferents manifestacions culturals i artístiques, considerant i respectant la presència de referents comuns una font de riquesa social i personal.

En el desenvolupament i la producció de manifestacions culturals i artístiques s'utilitzen molt diferents i variades tècniques i, en funció del tipus de creació duta a terme, s'utilitzen llenguatges i codis determinats. Identificar i conèixer aquests llenguatges i valors artístics, mitjançant una exploració activa, formarà l'alumnat en una recepció cultural completa, progressant així en una sensibilització respecte a les característiques essencials de qualsevol producció artística, en el gaudi, la interpretació i la valoració crítica d'aquesta.

A la vegada, al llarg d'aquesta exploració, l'alumnat descobrirà com sorgeixen les idees o les necessitats d'expressió cultural i artística, com es desenvolupen i es reprenen en diferents èpoques o cultures per ser reformulades segons cada context. Observarà com les creacions de cada grup humà evolucionen per modificació de les formes i produccions ja existents, i gràcies a les connexions entre diferents tipus de llenguatges. Podrà així identificar les particularitats i alhora els referents comuns.

Competència 4

Interpretar l'evolució dels moviments culturals i artístics de la història recent per reconèixer la implicació social dels i de les artistes, apreciar les tecnologies digitals com a motors creatius i desenvolupar la sensibilitat artística i el gaudi estètic.

Criteris d'avaluació

4.1 Valorar la influència que els nous llenguatges, mitjans i tècniques han tingut en la cultura i l'art i apreciar l'actitud innovadora de les i dels artistes.

4.2 Interpretar la repercussió i el compromís social de l'art i de la cultura, mostrar sensibilitat, empatia i respecte per la implicació creativa i valorar les tecnologies digitals com a mitjans creatius de les persones i dels col·lectius en un món global.

En analitzar l'evolució de la cultura i l'art en la història més recent, l'alumnat podrà observar com els i les artistes no cessen de cercar noves formes d'expressió, reivindicant la superació de les tècniques, els límits tradicionals i la necessitat d'avançar cap al futur amb l'ús de la tecnologia. Igualment, apreciarà que les diferències de l'art i la cultura contemporànies amb

el passat s'emmarquen no només en els problemes tècnics i estètics, sinó també en allò que n'afecta l'ús i la implicació social. Tot això proporcionarà eines per interpretar els múltiples universos visuals i expressius que es manifesten en el seu entorn. Per contemplar de forma activa una manifestació cultural i artística, l'alumnat ha d'incorporar tant un procés d'anàlisi i de reflexió com de gaudi, entenent que la seva recepció serà més completa i sensible si es coneixen els pensaments i les necessitats expressives de les seves creadores i creadors. Aquest procés és necessari per comprendre'n el missatge, la dimensió social, creativa i estètica i fer-ne una valoració personal.

La cultura i l'art s'han d'entendre com a conjunts interrelacionats, com a realitats històriques, socials i humanes vinculades, no només a les necessitats de comunicació i expressió de les persones creadores, sinó també a les necessitats col·lectives de cada societat. A més, la interacció amb la cultura és un procés de doble sentit, ja que a la seva recepció intervenen, de manera ineludible, les experiències pròpies de cada individu. Així, el bagatge cultural personal es modelitza a partir de formes de pensament que rebem i de l'exercici intel·lectual. En posar en contacte l'alumnat amb diferents manifestacions culturals i artístiques, se li facilitarà integrar aquesta herència en el seu propi cabal i accedir al gaudi estètic.

Competència 5

Participar en pràctiques culturals i artístiques com a mitjans per expressar idees, sentiments i emocions, a través de l'observació i l'exploració actives, per establir nous vincles afectius amb l'entorn, mostrar empatia i respecte per les creacions alienes i progressar en el creixement personal.

Criteris d'avaluació

5.1 Experimentar amb interès, curiositat i respecte per les creacions alienes diferents pràctiques culturals i artístiques i identificar les seves possibilitats comunicatives i expressives.

5.2 Interpretar la pràctica creativa com un mitjà per expressar idees, sentiments i emocions, exterioritzar sensacions i establir connexions personals i vincles afectius amb manifestacions culturals i artístiques contemporànies de l'entorn.

Tota manifestació cultural i artística constitueix un testimoni sobre la condició humana. És una resposta a una inquietud d'ordre existencial i alhora és generadora d'altres interrogants. És una manera de prendre consciència d'un mateix i dels altres. Aproximar a l'alumnat la pràctica creativa dels i de les artistes li implicarà comprendre el procés del pensament creatiu i tècnic i, també, sentir l'art i la cultura com a manera de veure, comprendre i millorar el món.

A més d'un procés d'anàlisi formal i funcional amb el qual indagar sobre els significats i peculiaritats de cada obra, es fomentarà que l'alumnat estableixi nous vincles emocionals i estètics per descobrir allò que està integrat en l'imaginari personal i social. Igualment podrà identificar nous horitzons que despertin el seu interès, que li suscitin sentiments i emocions i que, en conseqüència, comencin a formar part del seu desenvolupament i creixement personal, en apreciar que no hi ha fronteres entre art, cultura i vida.

Competència 6

Analitzar els processos, fenòmens i produccions artístics i culturals des la perspectiva de gènere, per mitjà d'una aproximació oberta i integradora, per

comprometre's en la igualtat d'oportunitats i rebutjar qualsevol forma de discriminació i violència.**Criteris d'avaluació**

6.1 Identificar les causes que han relegat les dones a un rol secundari en el món de la cultura i de les arts i emprendre accions per valorar, dignificar i visibilitzar les aportacions plurals com a font de riquesa per a tothom.

6.2 Adoptar un paper actiu i compromès amb l'entorn perquè les persones puguin desenvolupar les seves aspiracions, superant estereotips i prejudicis i rebutjant qualsevol forma de discriminació i violència.

Amb la matèria de Moviments Culturals i Artístics l'alumnat apreciarà que la cultura i l'art ha d'estar a l'abast i ha de permetre la participació de totes les persones i col·lectius de la societat, ja que els seus plantejaments i les seves expressions són, alhora, part integrant de la identitat cultural dels individus que hi pertanyen i ha de representar els seus anhels i vivències, sense discriminacions ni violències.

L'estudi sobre les pràctiques culturals i artístiques han relegat les dones a un paper secundari i subsidiari i sovint no han reflectit la seva realitat i experiència en tota la seva complexitat i pluralitat, ni tampoc la d'altres persones o col·lectius que, per la seva condició minoritzada, han estat injustificadament marginats del món artístic i cultural. Per aquest motiu, és necessari ajudar l'alumnat a analitzar, en clau de gènere, els processos, fenòmens i produccions de l'art i de la cultura per analitzar críticament determinades representacions i manifestacions, adquirir compromisos envers la igualtat d'oportunitats i per rebutjar conductes discriminatòries i violentes.

Competència 7

Dur a terme produccions culturals i artístiques col·laboratives amb diferents mitjans, suports i tècniques, integrant-los amb creativitat i aportant solucions personals, per generar respostes creatives davant de problemàtiques socials actuals.

Criteris d'avaluació

7.1 Idear solucions creatives a possibles reptes professionals vinculats a la cultura, aportant una visió personal i partint d'uns objectius compromesos i inclusius amb la societat.

7.2 Crear produccions culturals i artístiques, de manera col·laborativa, seleccionant i integrant diferents mitjans i suports, valorar tant el procés expressiu individual com compartit i preservar els drets d'autoria.

Un dels objectius de la matèria de Moviments Culturals i Artístics és que l'alumnat identifiqui l'ampli ventall de possibilitats que la cultura i l'art aporten, no només per al gaudi, sinó per generar respostes creatives davant de problemàtiques i reptes del món actual. Utilitzar mètodes de treball creatius i col·laboratius, en la realització de produccions culturals i artístiques, prepararà els i les alumnes en el desenvolupament de destreses innovadores, creatives i participatives. Mentre s'estimuli la producció col·laborativa, els i les alumnes compartiran vivències i anhels, aprendran a prendre decisions compartides i inclusives i es motivaran davant de reptes futurs. Caldrà vetllar perquè l'alumnat tingui cura per preservar en tot cas els drets d'autoria de les imatges i de les obres.

Competència 8

Expressar idees pròpies sobre manifestacions i esdeveniments culturals i artístics amb arguments i sensibilitat estètica, debatre de forma respectuosa i constructiva sobre qüestions culturals i artístiques i la seva repercussió social.

Criteris d'avaluació

8.1 Argumentar la repercussió social de diferents manifestacions culturals i artístiques, valorant-les i relacionant-les amb les oportunitats personals i col·lectives que ofereixen.

8.2 Expressar idees pròpies sobre manifestacions culturals i artístiques i fer valoracions estètiques des d'una actitud respectuosa i constructiva.

La investigació sobre diferents manifestacions culturals i artístiques facilitarà que l'alumnat les entengui, no com a produccions independents, sinó com a creacions que es nodreixen d'altres creacions, establint-hi connexions i observant la complexitat de les seves interaccions. L'alumnat aprendrà amb aquesta matèria a debatre sobre la naturalesa de l'art i la cultura, sobre les seves característiques i intencions, exposant-ne les opinions sobre els efectes que puguin emanar de la recepció o de la participació activa en una producció cultural i artística. Mitjançant aquests debats comprendrà que les experiències, tant dels artistes com dels receptors o participants, són tan variades i diverses com ho són les persones, la qual cosa demana una actitud receptiva i constructiva. L'alumnat entendreà que l'experiència estètica és relativa i, en conseqüència, que el conjunt de totes les expressions d'idees i sentiments que puguin sorgir de la contemplació o participació en una obra enriqueixen el diàleg intercultural.

Una posició reflexiva davant la interrelació de diferents manifestacions artístiques estimularà l'alumnat a utilitzar la intuïció, a explorar, a fer-se preguntes i a qüestionar posicionaments. Si, a més, es promou que els i les alumnes comparteixin opinions i visions personals, es facilitarà que s'integrin, de forma inclusiva, diferents perspectives en les seves conclusions finals. Tot això aportarà també un coneixement més precís de les repercussions socials de la cultura i l'art i de la seva rellevància en la consecució dels objectius de desenvolupament sostenible. Formar l'alumnat en tots aquests aspectes afavorirà que s'impliqui, no només com a espectador, sinó com a participant actiu, i desenvolupi el seu compromís personal i social.

Sabers

Els sabers, entesos com el conjunt de coneixements, destreses, valors i actituds, es formulen amb relació a contextos en què es pot desenvolupar l'aprenentatge competencial. Els i les docents poden incorporar contextos alternatius si ho consideren pertinent. Per tal de facilitar els aprenentatges i el desenvolupament de les competències específiques corresponents, el professorat pot valorar la possibilitat d'organitzar els sabers de la matèria, o de les diferents matèries coordinades en un àmbit, a partir de situacions.

Les situacions permeten programar el curs de qualsevol nivell, matèria o àmbit a partir d'una col·lecció o seqüència de reptes, contextos i circumstàncies del món real, dels quals deriven preguntes que cal contestar i que entrellacen els sabers, és a dir, els coneixements, les destreses, els valors i les actituds, amb les capacitats que sustenten l'enfocament competencial dels aprenentatges, la qual cosa modifica la planificació habitual d'adquisició de sabers i competències basada en la lògica acadèmica pròpia de les àrees de coneixement o matèries, plasmada en la seqüència tradicional dels temes disciplinaris. Es

pretén acostar-se a la lògica de l'aprenent per donar sentit als seus aprenentatges basant-se en la seqüència de contextos rellevants plasmats en les situacions.

Art, natura i cultura

- Identificació de les relacions entre l'art i la natura per mitjà de l'anàlisi crítica d'algunes intervencions artístiques en espais naturals: de l'art ambiental al *land art*.
- Recerca sobre algunes actuacions artístiques a l'entorn proper per recuperar espais verds i valoració de la necessitat de preservar-los.
- Anàlisi de formes de representació naturalistes en l'art: del *plein air* a l'hiperrealisme.
- Creació de productes individuals i col·laboratius per expressar i comunicar idees per mitjà de la recuperació i el reciclatge de materials diversos.

Art i intervenció a l'espai

- Anàlisi de l'urbanisme, l'arquitectura i l'espai domèstic des d'una perspectiva de gènere: desigualtats, reptes i oportunitats.
- Reconeixement d'algunes actuacions integrals per recuperar barris, edificis o espais per a ús social i cultural comunitari i valoració de la necessitat de preservar-los.
- Debat entorn de les repercussions socials de la cultura i l'art, i de la seva rellevància en la consecució dels objectius de desenvolupament sostenible i de ciutats sostenibles i socialment equitatives.
- Participació en activitats que tinguin lloc en museus i en altres recintes artístics i culturals i que tinguin valor social i comunitari.
- Anàlisi crítica de les manifestacions artístiques de la cultura popular urbana: del *pop art* a l'art mural.

Visió integrada de les arts i de la cultura

- Reconeixement del paper de formes artístiques diverses (art popular, art antic, art oriental, art africà, etc.) com a font inspiradora de les avantguardes de l'art occidental del segle XX.
- Establiment de relacions interdisciplinàries en l'anàlisi d'algunes obres i manifestacions (literatura, cinema, música, fotografia, arts plàstiques, còmic, publicitat, arts escèniques, dansa, disseny, indumentària, etc.).
- Anàlisi de les influències mútues entre la fotografia i les arts plàstiques.
- Ús de recursos propis de la fotografia i el cinema en la creació de productes digitals o convencionals, en combinació amb altres tècniques.
- Creació de productes individuals i col·laboratius per expressar i comunicar idees per mitjà d'accions que vinculin l'art i la literatura.
- Debat entorn de l'expressió artística com a referent de la realitat i com a component de la ficció i de la utopia.

Art, cos i moviment

- Reconeixement d'algunes accions artístiques i *performances* contemporànies.

- Exploració de pràctiques performatives col·laboratives aplicades a accions per expressar idees, qüestionar situacions, reivindicar aspectes, denunciar desigualtats o proposar alternatives davant problemàtiques que afectin les persones.
- Comparació entre diverses aproximacions i formats per representar la figura humana: de la dansa al *body art*.
- Anàlisi crítica de la representació femenina en les arts i en la publicitat i de la seva influència en l'autopercepció de la imatge corporal.
- Debat entorn de l'autorepresentació en la cultura visual contemporània.
- Identificació de pràctiques socials i culturals que comporten rituals, celebracions i manifestacions de caire artístic i simbòlic, i dels seus referents.

Cultura visual i tecnologies

- Descobriment dels referents i dels antecedents d'alguns llenguatges i moviments artístics contemporanis.
- Reconeixement de les oportunitats que ofereixen els mitjans electrònics i digitals aplicats a l'art.
- Ús de recursos propis de l'audiovisual i del cinema en la creació de productes digitals per narrar fets, expressar sentiments i denunciar situacions de violència o discriminació que afectin col·lectius i persones.
- Debat sobre els conceptes d'autoria i còpia en la cultura visual contemporània.

La funció social de l'art i del consum cultural

- Participació activa en la preparació d'esdeveniments culturals i artístics al centre i a l'entorn.
- Debat sobre el rol de les dones en l'art i la cultura actuals: transgressió, desigualtats, reptes i oportunitats.
- Establiment de relacions entre la forma i la funció: el disseny industrial i les arts decoratives per resoldre les necessitats de la vida domèstica.
- Coneixement dels canals de difusió de la creació artística i cultural i de la recepció de les novetats: dels salons i les exposicions universals a les xarxes socials.
- Identificació dels canvis en el mercat i el consum de l'art en els segles XX i XXI i en la relació entre els artistes, el públic i la crítica d'art: del col·leccionisme a l'art de masses.
- Identificació d'estereotips i prejudicis en la recepció dels corrents artístics i culturals.
- Recerca sobre fenòmens d'hibridació i sincretisme cultural i artístic en l'entorn.